

LUFTFARTSTILSYNET
Postboks 243
8001 BODØ

Vår ref.: 199021/2017 - 2013/11050

Deres ref.:

Dato: 07.11.2017

Høringsuttalelse - Konsesjon for å anlegge, drive og inneha Oslo helikopterplass, Taraldrud

Vi viser til Politidirektoratets søknad til Luftfartstilsynet om konsesjon for å anlegge, drive og inneha Oslo helikopterplass Taraldrud i tilknytning til Politiets nasjonale beredskapssenter, som ble lagt ut til offentlig ettersyn 15. september 2017. Herved oversendes Østfold fylkeskommunes og Rygge beredskapssenters uttalelse til konsesjonssøknaden.

Østfold fylkeskommunes vurdering

Oslo helikopterplass Taraldrud kommer til å ligge i Ski kommune i Akershus og Østfold fylkeskommune er dermed ikke arealmessig berørt. Når Østfold fylkeskommune likevel ønsker å bemerke konsesjonssøknaden, er det fordi vi ser gode muligheter for samordning og ressursutnyttelse mellom politiets nasjonale beredskapssenter og tilrettelagte arealer og fasiliteter på Rygge flystasjon i Østfold. Vi viser også til bemerkninger til planprogrammet datert 6. desember 2016 og reguleringsplan med konsekvensutredning for Politiets nasjonale beredskapssenter datert 12. juni 2017.

Østfold fylkeskommune stiller seg positive til tiltak som vil øke den nasjonale beredskapen og spesielt beredskapen i og rundt Oslo, slik som politiets planlagte beredskapssenter på Taraldrud. Vi er dog av den mening at politiets helikopterberedskap kan løses med en enkel landingsplass (helipad) på Taraldrud. Hjemmebase og treningsbase for politihelikoptrene bør vurderes flyttet til Rygge fordi det gir betydelige fordeler for både for politiet, justissektoren, Forsvaret og nærmiljøet rundt Taraldrud.

Flysikkerhet

En del av et helikopterfaglig miljø

På Rygge vil politihelikoptrene kunne bli en del av et større helikopterfaglig miljø både operativt og teknisk. På Rygge har justissektoren et redningshelikopter på 15 minutters beredskap for Hovedredningssentralen. Tjenesten utføres av Luftforsvaret. 2 Bell 412SP-helikopter står på 1 times beredskap for Beredskapstroppen og Forsvarets Spesialkommando. I tillegg er Luftforsvarets ledelse med blant annet flytryggingsinspektøren lokalisert på Rygge.

Luftforsvaret har over flere ti-år jobbet målrettet med flytrygging, og har bygget opp en solid kultur og struktur for å ivareta flysikkerheten. Politihelikoptertjenesten er en for så vidt ny tjeneste og består av kun tre helikoptre. Det er en liten og sårbar avdeling. Fordelene av å være tett på Luftforsvaret som har erfaring, struktur og kultur for avanserte luftoperasjoner, synes åpenbar. Vi vet at erfaringsdeling er avgjørende viktig, og å bli en del av et større helikopterfaglig miljø må ikke undervurderes.

Vi vil også trekke frem at Justis- og beredskapsdepartementet faser inn tre nye politihelikoptre av type AW169 samtidig som sektorens nye redningshelikopter AW101 fases inn fra 2017. Begge helikoptertypene leveres fra Leonardo. Også fra et teknisk perspektiv burde det være fordelaktig å samlokalisere politiets og redningstjenestens helikopter. Et robust teknisk miljø fremmer flysikkerhet.

Kontroll i lufta

Det er et reelt behov for at helikoptermiljøene som settes inn i krisesituasjoner og alvorlige hendelser, har faste møteplasser, og at de øver regelmessig sammen. Det er flere situasjoner de siste årene som har synliggjort behovet for tettere samarbeid på helikoptersiden. Det gjelder både planlegging og gjennomføring av operasjoner.

Ved større innsatser der flere helikoptre er i aksjon, er det nødvendig med en egen luftkontrollenhet. Dette ble det konkludert med allerede etter skogbrannen i Stange 2006. Ved skogbrannen i Froland i 2008 og den 22. juli 2011 stilte samfunnet opp med flere helikopterressurser enn det man klarte å dra nytte av¹.

Et felles miljø øker flysikkerheten, øker profesjonaliteten og sikrer gjensidig forståelse for hverandres kapasiteter og prosedyrer. Et større helikopterfaglig miljø på Rygge danner grunnlag for felles opplæring og luftoperasjoner som vil fremme effektivitet og sikkerhet i lufta.

Kostnader og tekniske krav

Det noteres at «Hoveddisponeringen av tomten [på Taraldrud] er i stor grad bestemt av helikoptrenes flyforhold» og at lokasjon av andre anlegg, inkludert helikopterhangarer, i stor grad er basert på krav for helikopter. Ved å flytte hjemmebasen til politihelikoptrene til Rygge

¹ Se blant annet:

- Skogbrannberedskap og håndtering av den senere tids skogbranner i Norge. Rapport JD ekspertgruppe, 31 oktober 2008.
- HelseDirektoratets evaluering av krisehåndteringen etter 22/7 «Læring for bedre beredskap», 2011.
- PWC-rapport 01.12.2014. Evaluering av brannene: Lærdal, Flatanger og Frøya
- NOU 2012: 14 Rapport fra 22.juli-kommisjonen

vil det gis mer fleksibilitet for de øvrige beredskapsressursene til politiet. Samtidig reduseres investeringskostnadene for totalprosjektet.

Helikoptertjenesten utgjør en signifikant del av totalkostnadene til både infrastruktur og nødvendig personell for å tilfredsstille luftfartsloven. Luftfartslovens § 7-11 setter krav til teknisk og operativ godkjenning av helikopterplassen, som hangarer, drivstoffanlegg, landingsområder, operative støttetjenester og flysikkerhet, samt dedikerte ressurser til brann og redning. Forskrift om brann- og redningstjeneste (BSL E 4-4) anbefaler blant annet «*leder for brann- og redningstjenesten skal ha sin daglige tjeneste på flyplassen*» ved store flyplasser, som er definert som flyplass på land som skal trafikkeres av landfly godkjent for 10 eller flere passasjer seter (BSL E 3-5). Å etablere denne tjenesten på Taraldrud vil være en kostnadsdriver, samtidig som det allerede eksisterer adekvat brann og redningstjeneste på Rygge flystasjon.

Støy og bruksbegrensninger

I forbindelse med reguleringsplanen kom det inn 1199 høringsvar som for det meste omhandlet bekymringer for det fremtidige støybildet. Lokalsamfunnet rundt Taraldrud er skeptiske til økt støy knyttet til det nye beredskapssenteret, inkludert støy fra helikopter. For å avbøte er det lagt begrensninger for politiets bruk av helikopter ved å avgrense inn- og utflygingskorridorer og høyder, samt at det er satt tak på antall tillatte helikopterbevegelser per døgn og år. Konesjonen baserer seg på et trafikkomfang på 56 flybevegelser per uke, eller 2.250 per år. Dette er en absolutt ramme for normal aktivitet, og et høyere antall flybevegelser som ikke er grunnet «ekstraordinære hendelser» vil kreve en endring av konsesjonen.

Som det er beskrevet i oversendelsesbrevet til konsesjonssøknaden, skal den foreslåtte helikopterlandingsplassen på Taraldrud ikke brukes til øvingsaktivitet med helikopter, men kun til oppdragsbasert helikoptertrafikk til og fra beredskapssenteret. Men det er behov for regelmessig flytrenoing for piloter og mannskap samt helikopterrelatert trening for beredskapstroppen. Konesjonssøknaden tar ikke høyde for at beredskapstroppen skal trene med helikopter på øvingscenteret og legger kun opp til inntil 6,2 helikopterbevegelser per døgn, i samme flymønster som dagens helikoptertjeneste på Gardermoen. Det blir da ikke mulig med lavflygingstrening eller hovring over senteret for å trene innsetting av styrker eller annen aktiv støtte til beredskapstroppen under øvelser. I tillegg registrerer vi at øving med skarpskyttere fra helikopter ikke vil kunne gjennomføres på Taraldrud.

Øvelser med helikopter må med andre ord legges til et annet område enn Taraldrud.

Treningsarealer på Rygge

Vi har tidligere pekt på at Rygge flystasjon er en mulig løsning for å dekke behovet for trening og øving med helikopter. På Rygge eksisterer ingen signifikante begrensninger for helikopteraktivitet med tanke på støy, og det er store arealer for helikopterøvelser. Staten eier grunnen på Rygge flystasjon og har full råderett over området nær 6.000 mål. Rygge er allerede regulert for helikopteraktivitet og for øvingsaktivitet med blant annet store muligheter for lavflyging og samtrening med helikopter. Det er også mulig å trene skarpskyting fra helikopter, og ettersom det ikke er boligområder eller turområder i umiddelbar nærhet er ikke støy en aktuell problemstilling.

Det har vært flyplassdrift med jagerfly og helikopter på Rygge i mer enn 60 år. Det er svært få operative begrensninger i og rundt Rygge flystasjon, og politiet er godt kjent med stedets trenings- og øvingsmuligheter. Ved forhøyet beredskap har politihelikoptertjenesten og beredskapstroppen vært samlokalisert med Forsvarets helikopter og Forsvarets Spesialkommando på Rygge.

Avslutning

Både økonomiske, operative, sikkerhetsmessige og samfunnsmessige hensyn tilsier at Rygge bør vurderes etablert som permanent hjemmebase og treningsbase for politiets helikoptertjeneste. Beredskapen på Taraldrud kan ivaretas fra en helipad på linje med løsninger man finner på sykehusene.

Østfold fylkeskommune mener at det er en bedre løsning å benytte Rygge som hovedlokasjon for politihelikoptertjenesten. Et viktig argument er knyttet til flysikkerhet og mulighetene for synergier med det eksisterende helikoptermiljøet på Rygge.

Østfold fylkeskommune står til disposisjon for videre dialog om mulighetene for helikoptervirksomhet på Rygge flystasjon.

Med hilsen

Siv H. Jakobsen
Fylkesvaraordfører og leder styringsgruppe

Tore Hansen
rådgiver